

ARBORISTAS RENATAS

Medžių ir šaknų
priežiūra

MEDŽIŲ INVENTORIZAVIMAS IR ARBORISTINIS ĮVERTINIMAS

Latvių g. 9 bei aplinkinė teritorija, VILNIUS

2024 metai

TURINYS

1 Aiškinamasis raštas

1.1 Trumpa želdynų charakteristika

1.2 Vertinimo metodika

1.3 Detalesnė želdynų charakteristika

2 Teritorijos planas

3 Želdynų inventorizavimo kortelė

4 Fotofiksacija

5 Išvados

6 Rekomendacijos

7 Vertinimą atlikusių specialistų kvalifikacija

1 Aiškinamasis raštas

1.1 Trumpa želdynų charakteristika

Vertintoje teritorijoje (Žr. skirsnį Nr. 2 Teritorijos planas) esančių želdynų charakteristika:

Bendra želdynų būklė:	patenkinama
Veja (pieva):	laukinės pievos žoliniai augalai (100 proc.)
Gėlynai:	nėra
Vėjavartos ir vėjalaužos:	nėra
Želdyno inžinerinės dangos:	nėra
Želdyno gamtiniai elementai:	teritorija yra lygi, su nedideliais kalvotumais
Želdyno teritorijoje esantys valstybės ar savivaldybių saugomi objektai ir jų pavadinimai:	<ul style="list-style-type: none"> • gamtos paveldo (medžiai, rieduliai, reljefo formos ir kt.): nėra • kultūros paveldo (archeologiniai, memorialiniai, architektūriniai, inžineriniai ir dailės): nežinoma

1.2 Vertinimo metodika

Vertintoje teritorijoje (Žr. skirsnį Nr. 2 Teritorijos planas) želdinių inventorizavimo darbai buvo atliekami 2024 metų vasario mėnesį. Inventorizacija atliekama natūroje apžiūrint kiekvieną želdinių grupę ir (ar) atskirus želdinius, bei užpildant Želdynų ir želdinių inventorizavimo kortelę (lentelę).

Inventorizacija parengta vadovaujantis šiais dokumentais:

- Želdynų ir želdinių inventorizavimo ir apskaitos taisyklės, patvirtintos Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2008 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. D1-5;
- Želdinių būklės ekspertizės tvarkos aprašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos aplinkos ministro 2007 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. D1-673;
- Kriterijų, pagal kuriuos medžiai ir krūmai, augantys ne miškų ūkio žemėje, priskiriami saugotiniams, sąrašas, patvirtintas Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2008 m. kovo 12 d. nutarimu Nr. 206;

Želdynų būklė vertinama 3 (trijų) balų sistemoje, pagal 4 (keturis) skirtingus aspektus:

- I. Medžių genėjimo intensyvumo laipsnis:
  1. laja negenėta arba nupjauta iki 1/3 lajos viršūnės (nepažeidžiant centrinio kamieno) ir šoninių šakų;
  2. nugenėta 1/2-2/3 medžio lajos;
  3. nupjauta visa laja, paliktas tik kamienas.
- II. Medžių (krūmų) defoliacijos laipsnis:

1. sąlyginai sveikas ar silpnai pažeistas (defoliacija 0–25%);
2. vidutiniškai pažeistas (defoliacija 26–60%);
3. stipriai pažeistas (defoliacija >60%).

Pastaba. Be medžių defoliacijos gali vykti asimiliacijos aparato dechromacija (spyglių ar lapų natūralios spalvos pokyčiai – pageltimas, parudavimas). Ji vertinama analogiškai lajų defoliacijai.

III. Ligų intensyvumas ir kenkėjų gausumas ir pakenkimo laipsnis:

1. nepakenkti arba silpnai pakenkti kenkėjų ir ligų (lapai ar spygliai sveiki arba ligų ar kenkėjų pakenkta <1/3 jų kiekio);
2. vidutinis pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta nuo 1/3 iki 2/3 lapų ar spyglių);
3. stiprus pakenkimas (ligų ar kenkėjų pakenkta >2/3 lapų ar spyglių, arba jie visiškai nuėsti).

IV. Medžio kamieno (žievės) mechaninio pažeidimo intensyvumas:

1. sveiki ir silpnai pažeisti (žaidų nėra arba šviežiai pažeistas (einamaisiais metais) tik nedidelis žievės plotelis (<30 cm²));
2. vidutiniškai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas 50–300 cm² žievės plotas, kuris jau gali būti užsikrėtęs medieną pūdančiais grybais);
3. stipriai pažeisti (yra viena ar kelios kelių metų senumo žaizdos, pažeistas didelis žievės plotas (>300 cm²), medžio kamienas intensyviai ardomas (arba jau išpuvusiu viduriu) medieną pūdančių grybų).

Pastaba. Eglė ir uosis yra ypač jautrūs žievės (kamieno) mechaniniams pažeidimams, todėl 1 balu vertinami tik sveiki (nepažeisti) medžiai, o esant bent vienai platesnei negu 3 cm žaizdai jie vertinami kaip stipriai pažeisti.

Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės (pažeidimo) balas pagal bet kurį iš paminėtų kriterijų.

Visais atvejais būklė vertinama vizualiai, želdinius lyginant su sąlygiškai sveikais želdiniais. Jei vertinamo medžio būklę inventorizacijos metu veikia keli veiksniai, pvz., jis genėtas, užpultas kenkėjų, pažeistas ir jo kamienas, tokiu atveju į lentelę įrašomas blogiausios būklės balas (pvz., jei genėjimo intensyvumo laipsnis yra 2 balai, defoliacija – 1 balas, o kamieno mechaninis pažeidimas – 3 balai, tai bendra medžio būklė vertinama 3 balais).

Vertinimui naudojami instrumentai: žerglės HAGLOF (slankmatis matuoti kamieno skersmeniui), aukštimateis (aukščio nustatymui) SUUNTO PM-5/360 PC, geodezinė ruletė (matuoti šaknų apsaugos zoną ir lajos projekciją pasaulio kryptį atžvilgiu).

1.3 Detalesnė želdynų charakteristika

Vertinta teritorija Latvių g. 9, yra Vilniuje, Žvėryno mikrorajone.

Šiaurinėje pusėje aptariama teritorija ribojasi su Lenktosios gatvės 12-ojo ir 14-ojo numerio sklypais, kuriuose yra gyvenamieji namai.

Rytinėje pusėje ribojasi su Latvių gatvės 7 ir 7A numerių sklypais.

Pietinėje pusėje teritorija ribojasi su Latvių gatvės važiuojamąja dalimi bei pėsčiųjų šaligatviais.

Vakarinėje pusėje ribojasi su Latvių g. 11-ojo numerio sklypu, kuriame yra daugiabučiai gyvenamieji namai.

Teritorija yra lygi, su nedideliais kalvotumais.

Vyraujanti medžių rūšis - paprastasis klevas.

2 Teritorijos planas

Žaliu apskritimu ir skaičiumi 1 skliausteliuose pažymėtų medžių būklė vertinama 1 balu (geros būklės želdinys).

Mėlynu apskritimu ir skaičiumi 2 skliausteliuose – 2 balais (patenkinamos būklės želdinys).

Violetiniu apskritimu ir skaičiumi 3 skliausteliuose – 3 balais (blogos būklės želdinys).

Pilku apskritimu ir skaičiumi 4 skliausteliuose - 4 balais (žuvęs želdinys).

Raudonu x-ženklų, žymimas siūlomas šalinti medis.

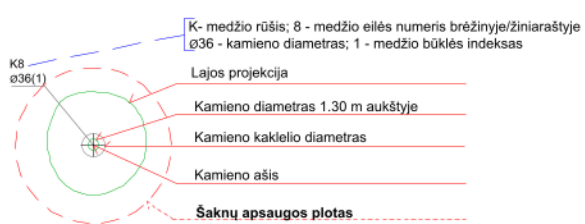
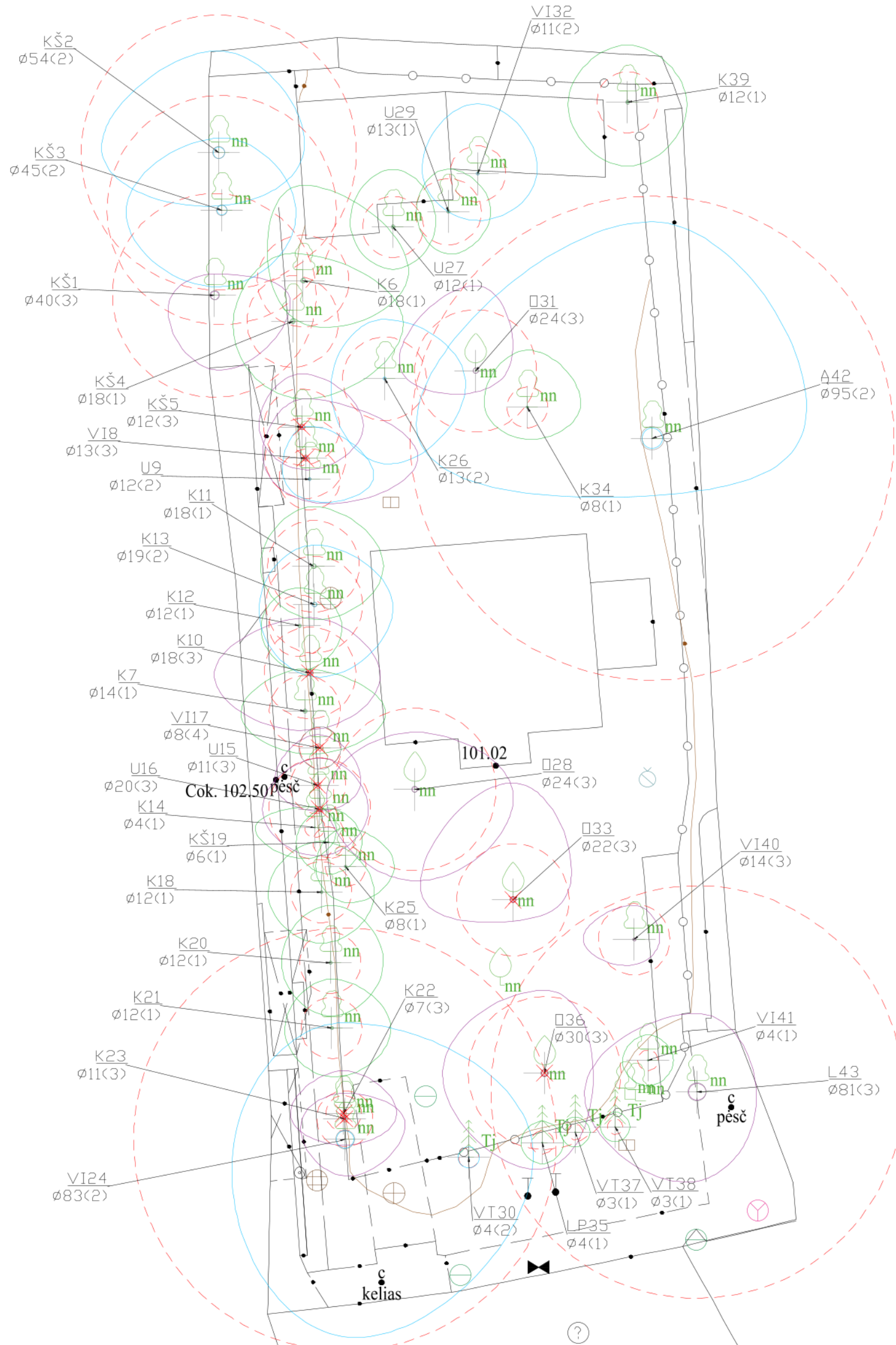
Rudu apskritimu ir skaičiumi 5 skliausteliuose - saugomo gamtos objekto statusą turintis medis.

Medžio būklės kamieno spalvos linija yra nubraižoma medžio lajos projekcija pasaulio šalių atžvilgiu.

Šaknų apsaugos ploto apskaičiavimas: Medžio kamieno $\varnothing \times 12 =$ saugomo šaknų ploto spindulys (R), atidedamas nuo medžio kamieno ašies ir plane žymimas apskritimu raudona brūkšniuota linija.

Reikalavimai saugomam šaknų plotui:

1. Saugomo šaknų ploto koregavimas galimas tik su arboristo leidimu, kiekviena situacija vertinama individualiai.
2. Statinių ir pastatų projektavimas ir statybos darbai judinant gruntą galimi tik pagal arboristo rekomendacijas, naudojant patvirtintas, medžio gerovę išsaugančias technologijas.
3. Saugomame šaknų plote draudžiama kelti ar žeminti esamo grunto lygį daugiau nei 10cm.
4. Kasimo darbai vykdomi tik su kvalifikuoto arboristo priežiūra, rankiniu būdu ar naudojant oro kastuvą.
5. Saugomame šaknų plote draudžiama sandėliuoti statybines medžiagas ir gruntą, įvažiuoti mechanizuotomis transporto priemonėmis ar jas ten statyti.
6. Saugomas šaknų plotas aptveriamas apsaugine, ne žemesne kaip 2 m. aukščio tvora su įspėjamaisiais ženklais. Tvora privalo likti visų darbų metu, net jei dalis darbų patenka į šią zoną

- Medžio būklės indekso ženklai**
- 1 - GERA BŪKLĖ
žymens spalva RGB - 23,181,44
  - 2 - PATENKINAMA BŪKLĖ
žymens spalva RGB - 0,191,255
  - 3 - BLOGA BŪKLĖ
žymens spalva RGB - 147,39,143
  - 4 - ŽUVĘS ŽELDINYS
žymens spalva RGB - 99,100,102
  - ŠALINAMAS MEDIS
žymens spalva RGB - 205,32,39
  - 5 - SAUGOMO GAMTOS OBJEKTO STATUSĄ TURINTIS MEDIS
žymens spalva RGB - 176,108,59
- Šaknų apsaugos ploto spindulys senoliams medžiams apskaičiuojamas kamieno Ø dauginant iš 15

ARBORISTAS RENATAS
Medžių ir šaknų priežiūra

UAB "Arboristas Renatas"
L.Č. 305260147,
Česlovo Mikošo g. 71,
Postalaukio k.,
LT-14207 Vilniaus r.

Medžių, augančių Latvių g. 9 bei gretimoje teritorijoje, Vilniuje, inventorizavimas ir arboristinis įvertinimas.

Lapas 1
Lapų 1

3 Želdinių inventorizavimo ir įvertinimo lentelė

Latvių g. 9 bei gretima teritorija, Vilnius

Medžio Nr. plane	Medžio rūšis lietuviškai	Medžio rūšis lotyniškai	Kamieno diametras 1.3m aukštyje (cm)	Kamieno diametras ties kamieno kakleliu (cm)	Saugomo šaknų ploto spindulys (m)	Lajos projekcija nuo ašies Š/R/P/V kryptimis				Medžio būklės indeksas 1, 2, 3, 4, 5	Siūlomoms/būtinoms arboristinėms/tvarkymo priemonėms*	Pastabos
						Š	R	P	V			
1	2	3	4	5	6	7				8	9	10
1	Paprastasis kaštonas	Aesculus hippocastanum	40	43	4.80	1	3.5	3.5	2	3	Augavietės gerinimas. Būklės monitoringas.	Reta laja, užkastas šaknų kaklelis. Bedžiūvantis.
2	Paprastasis kaštonas	Aesculus hippocastanum	54	58	6.48	4.8	4	2.5	5.5	2	Lajos priežiūros genėjimas. Būklės monitoringas.	Kamiene matomi mechaniniai pažeidimai.
3	Paprastasis kaštonas	Aesculus hippocastanum	45	50	5.40	3.4	3.5	3.6	4.5	2	Lajos priežiūros genėjimas.	
4	Paprastasis kaštonas	Aesculus hippocastanum	18	24	2.16	3.2	5.2	3.6	2.8	1	Lajos priežiūros genėjimas. Pašalinti svetimkūnius besiliečiančius prie kamieno.	
5	Paprastasis kaštonas	Aesculus hippocastanum	9,12	22	1.80	2.5	2.9	2	2	3	Siūloma šalinti.	Peraugęs vielinės tvoros tinklą. Nustuobrinta viršūnė.
6	Paprastasis klevas	Acer platanoides	18	23	2.16	4.5	4.9	2	1.5	1		
7	Paprastasis klevas	Acer platanoides	14	18	1.68	2	3.8	2	3	1	Lajos priežiūros genėjimas.	
8	Paprastoji vinkšna	Ulmus laevis	13,9	19	1.90	2.8	5.3	2	2	3	Siūloma šalinti.	Auga iš po tvoros. Trūkės kamienas. Nustuobrinta viršūnė.
9	Paprastasis uosis	Fraxinus excelsior	12	15	1.44	2.5	3	1	1.2	2	Lajos priežiūros genėjimas.	Nustuobrinta viršūnė.
10	Paprastasis klevas	Acer platanoides	18	24	2.16	2.6	3.3	2.7	4.5	3	Siūloma šalinti.	Peraugęs vielinės tvoros tinklą.
11	Paprastasis klevas	Acer platanoides	18	24	2.16	2.8	3.3	2.5	2.5	1		
12	Paprastasis klevas	Acer platanoides	12	16	1.44	1.8	2	2.1	1.8	1		
13	Paprastasis klevas	Acer platanoides	19	23	2.28	2.8	3.7	3.4	2.6	2	Lajos priežiūros genėjimas. Būklės monitoringas.	Kamiene matomas trūkis
14	Paprastasis klevas	Acer platanoides	4	7	0.48	1	1	1.4	2.8	1	Lajos priežiūros genėjimas.	Užstelbtas kitų medžių.
15	Paprastasis uosis	Fraxinus excelsior	11	13	1.32	2.4	2	1.2	2	3	Siūloma šalinti.	Peraugęs vielinės tvoros tinklą.
16	Paprastasis uosis	Fraxinus excelsior	20	25	2.40	2.4	2.3	2.2	2.7	3	Siūloma šalinti.	Peraugęs vielinės tvoros tinklą. Dalis kamieno lūžusi.
17	Paprastoji vinkšna	Ulmus laevis	8	10	0.96	1	1	1	1	4	Siūloma šalinti.	90 proc. sausa
18	Paprastasis klevas	Acer platanoides	12	14	1.44	2.4	2.5	2.4	2.5	1	Pašalinti svetimkūnius nuo kamieno nepažeidžiant žievės.	
19	Paprastasis kaštonas	Aesculus hippocastanum	6	8	0.72	1.6	1.6	1.5	1.5	1	Lajos priežiūros genėjimas.	
20	Paprastasis klevas	Acer platanoides	12	17	1.44	2.7	2.5	2.5	2.3	1	Lajos priežiūros genėjimas.	
21	Paprastasis klevas	Acer platanoides	12	16	1.44	2.3	2.8	2.3	2.2	1	Lajos priežiūros genėjimas.	
22	Paprastasis klevas	Acer platanoides	7	14	0.84	2	2.5	1.5	2.5	3	Siūloma šalinti.	Peraugęs vielinės tvoros tinklą.
23	Paprastasis klevas	Acer platanoides	11	16	1.32	1.2	2.8	2.7	2	3	Siūloma šalinti.	Peraugęs vielinės tvoros tinklą. Dalis kamieno lūžusi.
24	Paprastoji vinkšna	Ulmus laevis	83	87	9.96	5.5	8.8	9.3	5.2	2	Pietų pusės lajos redukcinis genėjimas iki 20 procentų. Augavietės gerinimas.	
25	Uosialapis klevas	Acer platanoides	8	11	0.96	1.8	2.3	1.7	1.4	1		
26	Paprastasis klevas	Acer platanoides	13,10	12	1.97	2.8	3.8	4	2.5	2	Kodominantinių kamienų suaugimo būklės monitoringas.	
27	Paprastasis uosis	Fraxinus excelsior	12	19	1.44	2.7	2	2	2	1	Augavietės gerinimas.	
28	Naminė obelis	Malus domestica	24,21	30	3.83	2.7	4.6	4.3	4.1	3	Lajos priežiūros genėjimas. Būklės monitoringas.	
29	Paprastasis uosis	Fraxinus excelsior	13	15	1.56	2	2	2	1.5	1	Augavietės gerinimas.	
30	Vakarinė tuja	Thuja occidentalis	4	7	0.48	0.5	0.5	0.5	0.5	2	Būklės monitoringas.	Ties šaknų kakleliu matomi pažeidimai.
31	Naminė obelis	Malus domestica	24	24	2.88	4	1.5	1	3.5	3	Lajos priežiūros genėjimas. Būklės monitoringas.	
32	Paprastoji vinkšna	Ulmus laevis	11	14	1.32	3.3	2.8	2.2	2.6	2	Augavietės gerinimas. Būklės monitoringas.	

3 Želdinių inventorizavimo ir įvertinimo lentelė

Latvių g. 9 bei gretima teritorija, Vilnius

Medžio Nr. plane	Medžio rūšis lietuviškai	Medžio rūšis lotyniškai	Kamieno diametras 1.3m aukštyje (cm)	Kamieno diametras ties kamieno kakleliu (cm)	Saugomo šaknų ploto spindulys (m)	Lajos projekcija nuo ašies Š/R/P/V kryptimis				Medžio būklės indeksas 1, 2, 3, 4, 5	Siūlomoms/būtinoms arboristinėms/tvarkymo priemonėms*	Pastabos
						Š	R	P	V			
1	2	3	4	5	6	7				8	9	10
33	Naminė obelis	Malus domestica	22	25	2.64	5.5	2.4	1	4.2	3	Siūloma šalinti.	Pažeidimai kamienė. Daug sausų ir išlūžusių šakų.
34	Paprastasis klevas	Acer platanoides	8	11	0.96	2.7	2.5	1.5	2	1	Lajos priežiūros genėjimas.	
35	Lausono puskiparis	Chamaecyparis lawsoniana	3, 4	7	0.54	1	1	1	1	1		
36	Naminė obelis	Malus domestica	30	34	3.60	3.9	2.3	4.5	4.8	3	Siūloma šalinti.	Ant kamieno matomi grybo vaisiakūniai. Daug sausų ir išlūžusių šakų.
37	Vakarinė tuja	Thuja occidentalis	3	6	0.36	0.7	0.7	0.7	0.7	1		
38	Vakarinė tuja	Thuja occidentalis	3	5	0.36	0.7	0.7	0.7	0.7	1		
39	Paprastasis klevas	Acer platanoides	12	18	1.44	2.7	2.8	3	2.8	1	Augavietės gerinimas.	
40	Paprastoji vinkšna	Ulmus laevis	14	15	1.68	1.6	1.2	1.2	2.4	3	Lajos priežiūros genėjimas. Būklės monitoringas.	Kamienė matomi pažeidimai.
41	Paprastoji vinkšna	Ulmus laevis	4	6	0.48	1.2	1.2	1.2	1.2	1		
42	Paprastasis ažuolas	Quercus robur	95	110	11.40	10.2	7	2.7	11	2	Šiaurinės, rytinės ir vakarinės pusių lajos redukcinis genėjimas iki 20 proc. Augavietės gerinimas. Būklės monitoringas.	Praeityje neatsižvelgiant į biologinius medžio poreikius radikaliai buvo pašalintos pietinės pusės šakos.
43	Mažalapė liepa	Tilia cordata	81	85	9.72	3.7	2.8	4.2	5.3	3	Augavietės gerinimas ir kietųjų dangų pašalinimas jeigu yra galimybė. Aukštesnysis kamienas turi būti sumažintas (išimtinis atvejis). Būklės monitoringas.	Augavietė stipriai apribota kietųjų dangų. Medis neseniai radikaliai nugenėtas. Lajos sutvirtinimo sistema savo funkciją atlieka prastai arba išvis jos neatlieka.

4 Fotofiksacija

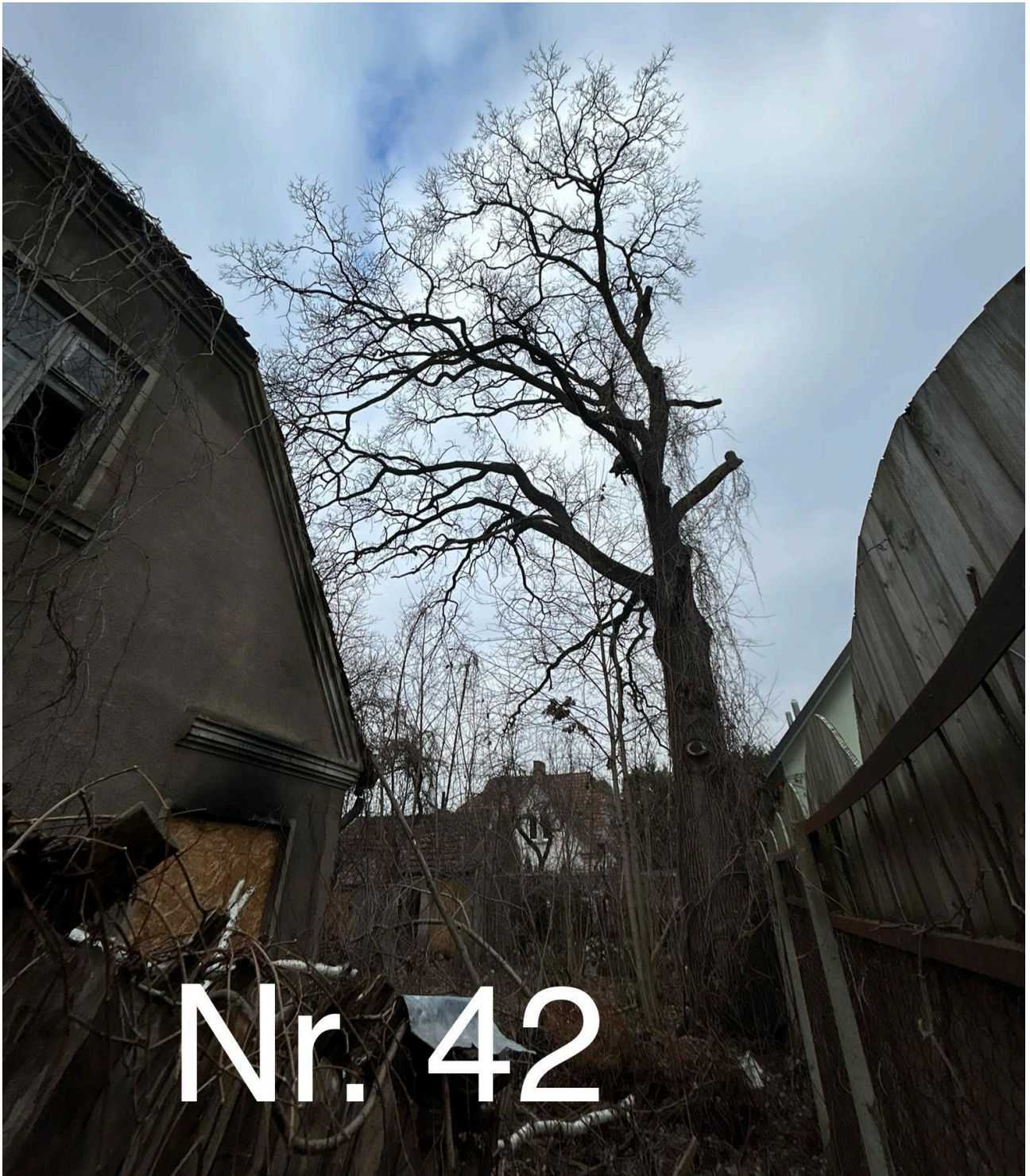

Paprastasis kaštonas (nr. 4 plane) - kamienas auga kreivai dėl atsirėmimo į šalia esančią medinę tvorą.

Būtina pašalinti medinę lentą, jog medis galėtų augti nesuvaržytai. Taip pat rekomenduojamas lajos priežiūros genėjimas.

Paprastasis uosis (nr. 15 plane) - įaugęs į vielinę tvorą.
Siūloma šalinti dėl didelės lūžio galimybės.

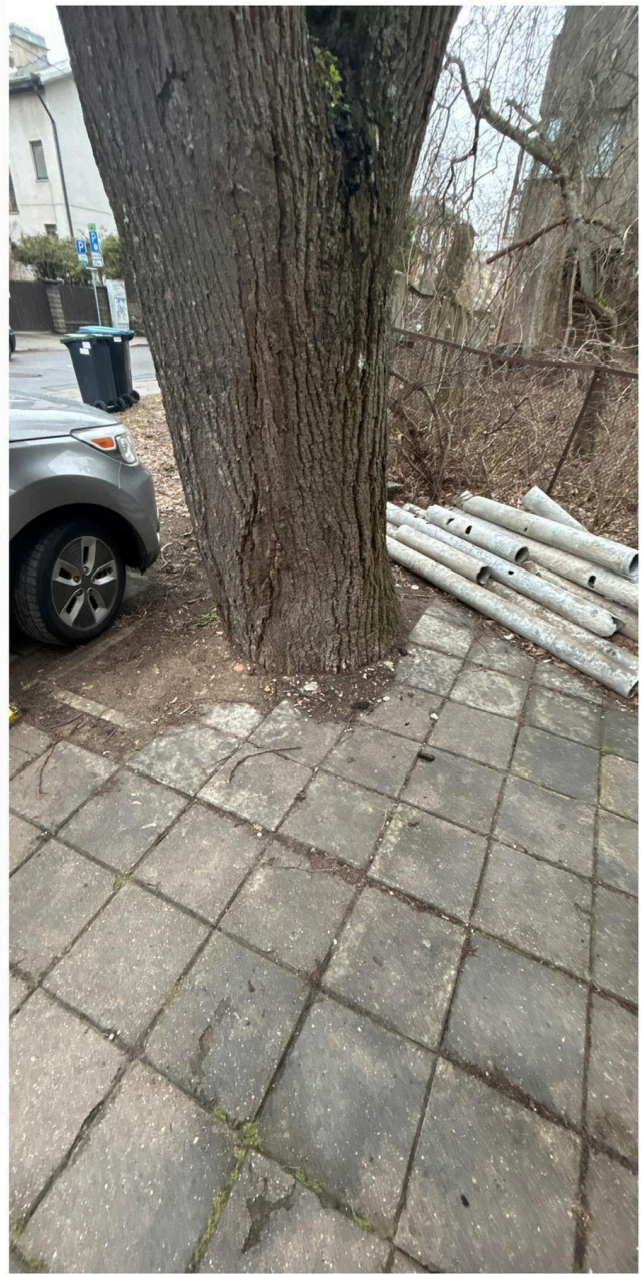

Nr. 42

Paprastasis ąžuolas (nr. 42 plane) - Praeityje neatsižvelgiant į biologinius medžio poreikius radikaliai buvo pašalintos pietinės pusės šakos. Neaiški augavietės būklė rytinėje pusėje už tvoros, spėjama, kad augavietė stipriai sutankinta ir pažeista.

Reikalinga visų pusių išskyrus rytinės lajos redukcija, kuri bendrai neviršytų 10-15 proc. Taip pat reikalinga atlikti augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras. Per ilgą laiką reikalinga lajai suteikti (suformuoti) natūralesnę formą.

PASTABA: Projektuojant susisiekimo, inžinerinius ir kitokius tinklus bei pastatus, PRIVALOMA maksimaliai išsaugoti šaknyo apsaugos plotą, nes rytinėje pusėje augavietė galimai neišlikusi.

Mažalapė liepa (nr. 43 plane) - augavietė stipriai apribota kietųjų dangų iš rytinės pusės. Medis netekęs didelės dalies kodominantinio kamieno (neaišku ar nulūžęs ar nupjautas, nes trukdė pastatui). Neseniai radikalčiai nugenėtas.

Rekomenduojama atlikti augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras visame teorinės šaknų apsaugos zonos plone, jeigu įmanoma pašalinti kietąsias dangas iš polajo ploto rytinėje pusėje ir pritaikyti medžiui draugiškesnius sprendimus.

Kadangi medis neseniai buvo nugenėtas, šiuo metu nuo genėjimo siūloma susilaikyti, bet ateityje (2-4 metų laikotarpyje) būtų reikalinga pažeminti aukštesnį kamieną 1,5-2,5 metro, kad lajos sutvirtinimo sistema geriau atliktų savo funkciją.

PASTABA: Projektuojant susisiekimo, inžinerinius ir kitokius tinklus bei pastatus, PRIVALOMA maksimaliai išsaugoti šaknyno apsaugos plotą, nes rytinėje pusėje augavietė galimai neišlikusi.

5 Išvados

Bendra medžių augančių Latvių g. 9 bei gretimoje teritorijoje, Vilniuje, būklė yra vertinama kaip patenkinama. Tokios išvados prieita todėl, kad 9 vnt. iš 43 vnt. želdinių esančių vertintoje teritorijoje būklė yra patenkinama. Šie medžiai turi sausų ir/ar besikryžiuojančių šakų, neproporcingas lajas ar kamieno pažeidimus.

Taip pat 14 vienetų želdinių būklė bloga. Jie turi sausų ir/ar besikryžiuojančių šakų, neproporcingas lajas, prastas augavietes ar įvairius kamienų pažeidimus (dreves, prastus kodominantinius kamienų suaugimus, kamieno įaugimus į svetimkūnius).

Teritorijoje auga 19 vienetų geros būklės medžių.

1 medis (nr. 16 plane) yra žuvęs, jis 90 procentų sausas.

Didelį dėmesį priežiūrai reikėtų skirti medžiams nr. 42 ir nr. 43 plane.

6 Rekomendacijos

Visiems patenkinamos būklės medžiams (9 vienetai) rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimus. Daliai jų taip pat reikalinga atlikinėti būklės monitoringus dėl galimo būklės pablogėjimo netolimoje ateityje ir augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras. Paprastajai vinkšnai (nr. 23 plane) - reikalinga atlikti pietinės lajos pusės redukcinį genėjimą iki 20 procentų bei augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras.

Paprastajam ąžuolui (nr. 42 plane) - reikalinga atlikti visų pusių išskyrus rytinės lajos redukciją, kuri bendrai neviršytų 10-15 proc. Taip pat reikalinga atlikti augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras. Per ilgą laiką reikalinga lajai suteikti (suformuoti) natūresnę formą.

Mažalapei liepai (nr. 43 plane) -reikalinga atlikti augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras visame teorinės šaknų apsaugos zonos plone, jeigu įmanoma pašalinti kietąsias dangas iš polajo ploto rytinėje pusėje ir pritaikyti medžiui draugiškesnius sprendimus. Kadangi medis neseniai buvo nugenėtas, šiuo metu nuo genėjimo siūloma susilaikyti, bet ateityje (2-4 metų laikotarpyje) būtų reikalinga pažeminti aukštesnį kamieną 1,5-2,5 metro, kad lajos sutvirtinimo sistema geriau atliktų savo funkciją.

PASTABA: Abiems atskirai aptartiems medžiams (paprastasis ąžuolas nr. 42 ir mažalapė liepa nr. 43) projektuojant susisiekimo, inžinerinius ir kitokius tinklus bei pastatus, PRIVALOMA maksimaliai išsaugoti šaknyno apsaugos plotą, nes rytinėje pusėje augavietė galimai neišlikusi.

Blogos būklės medžiams rekomenduojama atlikti lajos priežiūros genėjimus ir/ar augavietės gerinimo (revitalizacijos) procedūras.

9 vienetus blogos būklės medžių siūloma šalinti. Taip pat vieną žuvusį želdinį (nr. 17 plane).

Lajos priežiūros genėjimas - atliekamas siekiant laiku pašalinti nedideles lajos augimo problemas (pvz. besikryžiuojančias ar sausas šakas). Šis genėjimo būdas leidžia išvengti brangių tvarkymo darbų ateityje.

Lajos redukcinis genėjimas - priemonė skirta medžio stabilumui užtikrinti. Dažniausiai atliekama, kai medžio kamienas ar skeletinės šakos yra pažeistos ir gali neatlaikyti medžio lajos svorio. Yra keletas redukcinio genėjimo būdų: šakos redukcija – kai sutrumpinama neproporcingai ilga šaka; viršūnės redukcija – kai sutrumpinama medžio viršūnė; visos lajos redukcija – kai trumpinamos šakos per visą lajos perimetrą.

Augavietės gerinimas - priemonė skirta užtikrinti, kad augavietė patenkintų medžio poreikius tinkamam dirvožemiui, orui, drėgmei, mineralinėms ir organinėms mitybinėms medžiagoms bei kitus poreikis. Tinkama ir subalansuota augavietė užtikrina joje augančio medžio gyvybingumą ir sveikatą. Augavietės gerinimo priemonės gali būti augavietės revitalizacija (augavietės giluminis aeravimas ir tręšimas), dirvožemio keitimas, viršutinio dirvožemio sluoksnio supurenimas oro kastuvu, kietųjų dangų pašalinimas, mulčiavimas ir kitos.

Lajos sutvirtinimas statinėmis arba dinaminėmis sistemomis - priemonė skirta medžio lajos dalies išlūžimo rizikai valdyti. Dažniausiai atliekama, kai medžio kodominatiniai kamienai ar skeletinės šakos turi silpnus suaugimus ir gali neatlaikyti medžio lajos svorio bei išlūžti. Yra dvi lajos sutvirtinimo lynais sistemos: dinaminė – kai sutvirtinama dinaminių savybių turinčiais lynais, kurie apkrovas pradeda laikyti tik išlūžimo atveju; statinė – kai sutvirtinama statiniais lynais ir sistema apkrovas laiko visu naudojimo metu sutvirtindama silpną kodominatinių kamienų ar skeletinių šakų suaugimo vietą. *Dažnu atveju prieš įrengiant šias sistemas yra atliekamas lajos ar jos dalių redukcinis genėjimas.*

Būklės monitoringas - procesas, kurio metu stebimas ir vertinamas medžio ar medžių sveikatos ir būklės statusas. Toks monitoringas padeda identifikuoti ligas, kenkėjus, kamieno ar lajos pažeidimus ir kitus veiksnius, kurie gali pakenkti medžiams, o medžiai dėl to gali tapti pavojingi aplinkai. Šis monitoringas taip pat padeda planuoti priemones medžių priežiūrai ir gyvybingumo bei saugumo palaikymui.

Kodominatinių kamienų suaugimų būklės monitoringas - procesas, kurio metu stebimi ir vertinami daugiakamienių medžių suaugimai bei potencialūs plyšimai.

PASTABA: Atliekant visus šiuos darbus rekomenduojama arboristo priežiūra ir konsultacija, kad nebūtų pažeistos želdinių gyvybinės funkcijos ir užtikrintas tinkamas visų rekomenduotų priemonių įgyvendinimas. Saugomo šaknų ploto koregavimas atliekant bet kokius statybos darbus, taip pat galimas tik su arboristo priežiūra ir leidimu. Kiekviena ši situacija vertinama individualiai. Saugomame šaknų plote draudžiama sandėliuoti statybines medžiagas ir gruntą, įvažiuoti mechanizuotomis transporto priemonėmis ar jas ten statyti.

7 Vertinimą atlikusių specialistų kvalifikacija

The International Society of Arboriculture

Hereby Announces That

Has Earned the Credential

ISA Tree Risk Assessment Qualification®

By successfully meeting ISA Tree Risk Assessment Qualification certification requirements through demonstrated attainment of relevant competencies as supported by the ISA Credentialing Council

The International Society of Arboriculture

Hereby Announces That

Has Earned the Credential

ISA Certified Arborist ®

By successfully meeting ISA Certified Arborist certification requirements through demonstrated attainment of relevant competencies as supported by the ISA Credentialing Council

